

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 729 din 06.10.2021

Dosar nr.: 834/2020

Petiția nr.: 5271/31.08.2020

Petentă: Asociația EMNT Egyesület reprezentată de în calitate de președinte executiv
Reclamat:, director general al Direcției Generale Management Urgențe Medicale (Departamentul pentru Situații de Urgență) din cadrul Ministerul Afacerilor Interne

Obiect: afirmații discriminatorii la adresa comunității maghiare din România, conținute într-o adresă oficială a Direcției Generale Management Urgențe Medicale din cadrul Departamentului pentru Situații de Urgență (Ministerul Afacerilor Interne), adresă prin care se răspunde la petiția adresată Ministerului Sănătății de către Consiliul Național Maghiar din Transilvania referitoare la informarea în limba maghiară a populației minoritare cu privire la pandemia de COVID-19

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

Asociația EMNT Egyesület, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca, str. Suceava nr. 17, județul Cluj

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

, cu comunicarea actelor de procedură la locul de muncă (D.G.M.U.M. cu sediul în București, Piața Revoluției nr. 1A, sector 1) și adresa de e-mail: dgamu@mai.gov.ro

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 178/12.01.2021 au fost citate părțile. Citarea a fost realizată fără acordarea unui termen de audieri, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, solicitându-se părților precizarea acordului privind soluționarea speței, fie în lipsă (*cu comunicarea de note scrise / puncte de vedere în scris, în vederea îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 11 alin. 2 și art. 38 din Ordinul nr. 144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor la CNCD*), fie cu acordarea de termen pentru audiere la sediul CNCD.

5. Citația nr. nr. 178/12.01.2021 adresată petentei a fost transmisă cu poșta română, cu formular de confirmare de primire, la dosar existând dovada primirii corespondenței prin poștă. Citația nr. 178/12.01.2021 adresată părții reclamate a fost transmisă cu poșta militară.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul de audieri părțile au fost absente.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 527/25.01.2021 partea reclamată a depus un punct de vedere, care a fost transmis petentei prin adresa nr. 4424/10.06.2021.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 4424/10.06.2021 s-a comunicat petentei posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate de către partea reclamată în punctul de vedere al acestuia.

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 4425/10.06.2021 s-a comunicat părții reclamate posibilitatea de a formula concluzii scrise.

11. Petenta nu a depus concluzii scrise.

12. Prin adresa înregistrată sub nr. 4841/28.06.2021 partea reclamată a depus concluzii scrise.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

13. Prin petiția nr. 4113/09.07.2020 constituită în dosar nr. 496/2020 Consiliul Național Maghiar din Transilvania a sesizat presupusa faptă de discriminare săvârșită prin anumite afirmații conținute într-o adresă oficială a Direcției Generale Management Urgențe Medicale, sesizarea fiind soluționată prin admiterea excepției lipsei calității procesuale active a petentului ca urmare a faptului că organizația Consiliul Național Maghiar din România că nu este o asociație/fundație legal constituită în România.

14. Prin petiția înregistrată sub nr. 5271/31.08.2020, Asociația EMNT Egyesület introduce o sesizare având același obiect cu petiția nr. 4113/09.07.2020, președinte executiv în cazul ambelor asociații fiind. În acest sens, petenta arată că forma juridică a Consiliul Național Maghiar din Transilvania este Asociația EMNT Egyesület, Consiliul Național Maghiar din Transilvania neputându-se constitui legal în România ca asociație.

15. Petenta susține că petiția sa este îndreptată împotriva lui Călin Alexandru, director general la Direcția Generală Management Urgențe Medicale - Departamentul pentru Situații de Urgență, din cadrul Ministerului de Interne.

16. Petenta susține că în fapt, în data de 25 mai 2020, a formulat un răspuns la sesizarea trimisă de către Consiliul Național Maghiar din Transilvania Ministerului Sănătății, răspuns în care a făcut mai multe afirmații discriminative, umilitoare și cinice în legătură cu etnicii maghiari.

17. Petenta susține că afirmațiile făcute la punctul 3 și respectiv punctul 6 din răspunsul formulat de către discriminează întreaga populație de etnie maghiară, fapta fiind cu atât mai gravă cu cât fost comisă de un director general al unei unități de stat, reprezentant al unui ministeriat.

18. Aliniatul 3 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: *“De aceea, considerăm că modalitatea imperativă de adresare a acestui consiliu nu este dintre cele mai civilizate, solicitările imperative formulate autorităților*

statului român, în vederea apărării drepturilor minorității maghiare, ducându-ne la concluzia că minoritatea maghiară din România nu cunoaște limba oficială a statului, limba română, în condițiile în care petiția adresată Ministerului Sănătății de către acest consiliu este formulată corect în limba română.”

19. Aliniatul 6 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: “Având în vedere cele prezentate, suntem convinși că minoritatea maghiară poate fi ajutată în traducerea în limba maghiară a informațiilor referitoare la pandemie de către acest consiliu, de către instituțiile administrației publice locale care utilizează limba maghiară în raport cu cetățenii, diferitele partide politice, asociații, fundații, ambasade etc. care folosesc limba maghiară, statul român neavând nici obligativitatea nici posibilitatea de a dezvolta astfel de acțiuni.”

20. Aliniatul 1 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: “În conformitate cu prevederile art. 13 din Constituția României <<în România, limba oficială este limba română>> sens în care legislația ca și toate prevederile de natură legală sunt elaborate și formulate în limba oficială a statului român, limba română, atât pentru populația majoritară cât și pentru minorități, indiferent de zona țării și de procentele populației minoritare sau majoritare. De asemenea, toți cetățenii aparținând minorităților etnice de pe teritoriul României au acces la toate informațiile (legislație, instrucțiuni, ghiduri, recomandări etc.), care desigur sunt emise în limba română, nefiind precizate alte limbi.”

21. Aliniatul 2 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: “Precizăm faptul că, legislația României, în general, precum și legislația specifică stării de urgență sau alertă trebuie să fie respectată de către orice cetățean român sau străin aflat pe teritoriul țării.”

22. Aliniatul 4 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: “În ceea ce privește procentele minorității etnice prezentate, Codul administrativ se referă la faptul că autoritățile administrației publice locale pot utiliza și limba minorității, acest aspect fiind o posibilitate și nicidecum o obligativitate, conform prevederilor art. 94 alin. (1)”

23. Aliniatul 5 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: “Referitor la Carta europeană a limbilor regionale și minoritare, invocată de acest consiliu, vă comunicăm faptul că (...) Părțile semnatare ale Cartei au considerat necesar să stabilească expres că protecția limbilor vorbite de persoanele aparținând minorităților naționale nu trebuie să fie în detrimentul limbilor oficiale și necesității de a le însuși de către persoanele aparținând minorităților naționale, trebuie să fie bazată pe principiile democratice, unul fiind principiul majorității în adoptarea deciziilor, trebuie să fie în cadrul suveranității și integrității teritoriale, ținând seama de tradițiile istorice proprii.”

24. Aliniatul 6 din adresa nr. 1511680/25.11.2020 a părții reclamate precizează următoarele: “Considerăm că folosirea limbii române în orice context nu reprezintă o discriminare în ceea ce-i privește pe cetățenii de naționalitate maghiară din România.”

Sușinerile părții reclamate

25. **Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 527/25.01.2021** Direcția Suport Decizional din cadrul Departamentului pentru Situații de Urgență a răspuns la citația

emisă pentru în calitate de director general al Direcției Generale Management Urgențe Medicale din cadrul Departamentului pentru Situații de Urgență.

26. Direcția Suport Decizional susține că Consiliul Național Maghiar din Transilvania a solicitat Ministerului Sănătății un punct de vedere cu privire la necesitatea transmiterii în limba maghiară a informațiilor legate de prevenirea și răspândirea virusului COVID-19, la telverde, pentru comunicările D.S.U. și informările online.

27. Direcția Suport Decizional susține că răspunsul supus analizei Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost comunicat de către Direcția Generală Management Urgențe Medicale Consiliului Național Maghiar din Transilvania, constatându-se astfel că prezenta plângere este formulată de către o persoană fără calitate procesuală activă întrucât documentele la care se face referire în plângerea Asociației EMNT Egyesulet sunt rezultate din corespondența cu o altă persoană juridică, respectiv Consiliul Național Maghiar din Transilvania.

28. Pe fondul cauzei, cu privire la faptul că plângerea este formulată împotriva lui, director general al Direcției Generale Management Urgențe Medicale, Direcția Suport Decizional susține că plângerea este greșit îndreptată împotriva unei persoane fizice, Călin Alexandru neputând avea calitate procesuală pasivă în prezenta cauză deoarece a semnat răspunsul care a fost transmis Consiliului Național Maghiar din Transilvania în calitate de director general al Direcției Generale Management Urgențe Medicale, fiind un răspuns instituțional și nu în nume propriu.

29. În continuare Direcția Suport Decizional susține că adresa nr. 1511680/25.02.2020 emisă de D.G.M.U.M. este formulată în conformitate cu legislația în vigoare și oferă un răspuns corect și complet la solicitarea Consiliului Național Maghiar din Transilvania de a se folosi la nivel național limba maghiară, în mesajele de interes public difuzate la radio și TV cu privire la epidemia de COVID-19.

30. Direcția Suport Decizional susține că în conformitate cu art. 13 din Constituția României, limba oficială în România este limba română, respectiva normă de drept nefiind abrogată sau modificată în timpul stării de urgență sau alertă, fiind aplicabilă pe teritoriul României de la redactarea documentelor oficiale (cartea de identitate, permisul auto, pașaportul, etc.) până la actele completate de diverse instituții (adeverințe, legitimații, etc.), cele completate de cetățeni și în care se reajizează comunicarea la nivelul instituțiilor.

31. Direcția Suport Decizional susține că art. 94 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ prevede posibilitatea folosirii limbii minorităților naționale *"în unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, stabilit la ultimul recensământ, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora, precum și serviciile publice deconcentrate asigură folosirea, în raporturile cu aceștia, și a limbii minorității naționale respective, în conformitate cu prevederile Constituției, ale prezentului cod și ale tratatelor internaționale la care România este parte."*

32. În continuare, Direcția Suport Decizional susține că din interpretarea articolului 94 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ se constată că folosirea limbii minorității naționale în anumite unități administrative-teritoriale este o facilitate care

revine autorităților administrației publice locale în raporturile cu cetățenii săi, neexistând există nici o mențiune referitoare la faptul că limba minorității se poate folosi și în raport cu autoritățile administrației centrale, naționale.

33. Direcția Suport Decizional susține că mesajele de interes public difuzate pe posturile de radio și TV sunt realizate în cadrul unor campanii susținute de Guvernul României, iar serviciul Tolverde este un serviciu de informare gratuită, care se poate apela la nivel național în aceste instituții naționale, de asemenea, se utilizează limba română.

34. În final Direcția Suport Decizional susține că solicitarea referitoare la utilizarea limbii minorității pentru informațiile referitoare la epidemia de coronavirus ar fi trebuit să fie adresată autorităților locale, care au baza legală și personalul necesar pentru a asigura traducerea informațiilor respective în limbile minorităților, conform prevederilor legale.

35. Prin concluziile scrise înregistrate sub nr. 4841/28.06.2021 Direcția Suport Decizional arată că își punctul de vedere exprimat prin adresa nr. 1758062 din data 22.01.2021 (înregistrată sub nr. 4841/28.06.2021).

III. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

36. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

➤ **art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008**

• *„(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”.*

➤ **art. 2 alin 1, art. 2 alin 8, art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată**

• art. 2 alin. (1): *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

• art. 2 alin. 8: *”Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”*

• art. 15: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

➤ **art. 1 alin. (3), art. 4, art. 6, art. 16 alin. (1), art. 31, art. 120 din Constituția României, revizuită;**

• art. 1 alin. (3) *“România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și*

pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

- art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni „(2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*”

- art. 6 Dreptul la identitate: „(1) *Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. (2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.*”

- art. 16 alin. (1) *“Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*

- art. 31 Dreptul la informație: *“(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. (2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. (...)”*

- art. 120 Principii de bază: *„Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice. (2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică.”*

➤ **art. 94, art. 195, art. 277 și art. 278 din Codul administrativ**

- art. 94 - Folosirea limbii minorităților naționale: *“(1) În unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, stabilit la ultimul recensământ, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora, precum și serviciile publice deconcentrate asigură folosirea, în raporturile cu acestia, și a limbii minorității naționale respective, în conformitate cu prevederile Constituției, ale prezentului cod și ale tratatelor internaționale la care România este parte.”*

- art. 195 - Limba oficială și folosirea limbii minorităților naționale: *(1) În raporturile dintre cetățeni și autoritățile administrației publice locale se folosește limba română. (2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, stabilit la ultimul recensământ, în raporturile lor cu autoritățile administrației publice locale, cu aparatul de specialitate și organismele subordonate acestora, aceștia se pot adresa, oral sau în scris, și în limba minorității naționale respective și primesc răspunsul atât în limba română, cât și în limba minorității naționale respective. (3) În scopul exercitării dreptului prevăzut la alin. (2), autoritățile publice și entitățile prevăzute la art. 94 au obligația să pună la dispoziția cetățenilor aparținând unei minorități naționale formulare și texte administrative de uz curent în format bilingv, respectiv în limba română și în limba minorității naționale. (4) Lista formularelor și a tipurilor de texte administrative de uz curent, care se utilizează conform alin. (3), se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Departamentului pentru Relații Interetnice elaborată în colaborare cu Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale, cu avizul ministerelor cu atribuții în domeniul administrației publice, finanțe publice și afaceri interne. (5) În condițiile prevăzute la alin. (2), în posturile care au atribuții privind relații cu publicul sunt încadrate și persoane care cunosc limba minorității naționale respective. (6) Autoritățile administrației publice locale asigură inscripționarea denumirii localităților și a instituțiilor publice de sub autoritatea lor, precum și afișarea anunțurilor*

de interes public atât în limba română, cât și în limba minorității naționale respective, în condițiile prevăzute la alin. (2) (7) Actele oficiale se întocmesc în mod obligatoriu în limba română, sub sancțiunea nulității.”

- art. 277 - Înființarea, organizarea și desființarea serviciilor publice deconcentrate: „(1) Ministerele și alte organe de specialitate ale administrației publice centrale pot avea în subordinea lor servicii publice deconcentrate, ca structuri de specialitate în unitățile administrativ-teritoriale. (2) Înființarea sau desființarea serviciilor publice deconcentrate, obiectul de activitate și competențele acestora sunt stabilite prin actul de înființare a ministerului, respectiv a organului de specialitate al administrației publice centrale competent în subordinea cărora aceste servicii își desfășoară activitatea.”

- art. 278 - Atribuțiile serviciilor publice deconcentrate: „Serviciile publice deconcentrate, potrivit legii, pot îndeplini atribuții de control, inspecție și monitorizare în domeniul de specializare al ministerului de resort, respectiv al organului de specialitate al administrației publice centrale competent.”

➤ **art. 10 alin. (2) și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;**

- art. 10 alin. (2) „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

- art. 14 - Interzicerea discriminării “Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”

➤ **art. 9 și art. 10 din Convenția cadru din 1 februarie 1995 pentru protecția minorităților naționale:**

- art. 9: „1. Părțile se angajează să recunoască faptul ca dreptul la libertatea de expresie a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale include libertatea de opinie și libertatea de a primi și a comunica informații sau idei în limba minoritară, fără ingerințe ale autorităților publice și independent de frontiere. Părțile vor veghea ca, în cadrul sistemelor lor lingvistice, persoanele aparținând unei minorități naționale să nu fie discriminate în accesul la mijloacele de informare. 2. Paragraful 1 nu împiedică părțile să utilizeze un regim de autorizare, nediscriminatoriu și fondat pe criterii obiective, pentru societățile de radio sonor, televiziune și cinema. 3. Părțile nu vor crea obstacole în calea înființării și utilizării mijloacelor de informare scrisă de către persoanele aparținând minorităților naționale. În cadrul legal organizat pentru radioul sonor și televiziune, ele vor veghea ca, în măsura posibilului și ținând seama de prevederile paragrafului 1, persoanelor aparținând minorităților naționale să le fie acordată posibilitatea de a-și crea și utiliza propriile mijloace de informare. 4. În cadrul sistemului legislației lor, părțile vor adopta măsuri adecvate pentru facilitarea accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, pentru promovarea toleranței și pentru a permite pluralismul cultural.”

- art. 10 „1. Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerința limbii sale minoritare, în privat și în public, oral și în scris. 2. În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă aceste persoane solicita acest lucru și acolo unde

aceasta cerere corespunde unei nevoi reale, părțile se vor strădui să asigure, în măsura posibilului, condiții care să permită folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane și autoritățile administrative. 3. Părțile se angajează să garanteze dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a fi informată cu promptitudine, într-o limbă pe care o înțelege, cu privire la motivele arestării sale, la natura și la cauza acuzației aduse împotriva sa, și să se apere în această limbă, dacă este necesar cu asistența gratuită a unui interpret.”

➤ **Rezoluția Parlamentului European din 13 noiembrie 2018 referitoare la standardele minime pentru minorități în UE (2018/2036(INI)) - Drepturile lingvistice:**

- ”66. ia act de faptul că limba este un aspect esențial al identității culturale și al drepturilor fundamentale ale minorităților; subliniază necesitatea de a promova dreptul de a utiliza o limbă minoritară, atât în privat, cât și în public, fără discriminare, în zonele în care există un număr considerabil de persoane care aparțin minorităților, astfel încât limbile să poată fi transmise de la o generație la alta și diversitatea lingvistică a Uniunii să fie protejată; (...)

- 67. subliniază că, în Rezoluția sa din 11 septembrie 2013 referitoare la limbile europene amenințate de dispariție și la diversitatea lingvistică din Uniunea Europeană, Parlamentul a reamintit că Comisia ar trebui să acorde atenție faptului că, prin politicile lor, unele state membre și regiuni pun în pericol supraviețuirea diferitelor limbi în interiorul propriilor granițe, chiar dacă limbile în cauză nu sunt în pericol la nivel european; invită Comisia să examineze obstacolele administrative și legislative care frânează practica limbilor în cauză; (...)

- 69. încurajează Comisia și statele membre să permită și să promoveze, în cadrul autorităților administrative și al organizațiilor de servicii publice, utilizarea limbilor regionale și minoritare în practică, în conformitate cu principiul proporționalității, cum ar fi în relațiile dintre persoanele private și organizații, pe de o parte, și autoritățile publice, pe de altă parte; încurajează statele membre să ofere informații și servicii publice în aceste limbi, inclusiv pe internet, în zonele în care populații aparținând minorităților naționale sau etnice este numeroasă;

- 71. încurajează autoritățile locale din aceste zone să se asigure că limbile regionale și minoritare sunt utilizate; încurajează statele membre să utilizeze ca orientări bunele practici deja existente la nivel național;

- 72. încurajează Comisia și statele membre să promoveze utilizarea limbilor regionale sau minoritare la nivel local și regional; în acest scop, încurajează activ autoritățile municipale să asigure folosirea unor astfel de limbi în practică; (...)

➤ **Carta Europeană a Limbilor Minoritare sau Regionale ratificată de România Legea nr. 282 din 6 noiembrie 2007**

- art. 2 lit. k): „Prevederile Cartei se aplică următoarelor limbi minoritare folosite pe teritoriul României: k) limba maghiară.”

art. 10 (Autoritățile administrative și serviciile publice), pct. 1, lit. b)

- „În circumscripțiile administrative ale statului locuite de un număr de vorbitori de limbi regionale sau minoritare, care justifică măsurile specificate mai jos, și în funcție de situația fiecărei limbi, părțile se angajează, în măsura în care este posibil: b) să pună la dispoziție formulare și texte administrative de uz curent pentru populație în limbile regionale sau minoritare, ori în versiuni bilingve.”

IV. Motivele de fapt și de drept

37. În fapt, Colegiul director este sesizat cu privire la afirmațiile conținute într-o adresă oficială a Direcției Generale Management Urgențe Medicale din cadrul Departamentului

pentru Situații de Urgență (Ministerul Afacerilor Interne), afirmații care, în opinia petentului, sunt discriminatorii la adresa etnicilor maghiari.

38. Pe cale de excepție, în conformitate cu prevederile art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, Colegiul director urmează să analizeze excepția lipsei calității procesuale a Asociației EMNT Egyesület, invocată de către partea reclamată. Raportându-se la prevederile art. 28 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată *“Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane”* și reținând faptul că deține calitatea de președinte executiv atât în cadrul Consiliului Național Maghiar din Transilvania cât și în Asociația EMNT Egyesület, Colegiul director constată că petenta are calitatea procesuală activă, interesul în ceea ce privește formularea sesizării fiind justificat prin prisma obiectului principal al asociației, indicat în art. 3 din statut *“Scopurile Asociației sunt: apărarea, conservarea și afirmarea prin mijloace democratice a identității colective a minorităților naționale în general și a comunității maghiare din România în special (...)”*. Având în vedere faptul că petenta justifică un interes legitim public, respectiv acela de respectare a drepturilor cetățenilor români de etnie maghiară, Colegiul director respinge excepția sus-menționată.

39. De asemenea, Colegiul director constată că sesizarea Asociației EMNT Egyesület nu este greșit îndreptată împotriva lui, acesta semnând adresa înregistrată sub nr. 1511680/25.05.2020 în exercitarea atribuțiilor de serviciu ca director al Direcției Generale Management Urgențe Medicale, în acest sens răspunzând pentru conținutul respectivei adrese.

40. Colegiul director reține că revine CNCD, ca autoritatea de stat în domeniul discriminării și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, să analizeze dacă a existat un echilibru just între interesul legitim public privind protecția drepturilor comunității etnice a maghiarilor din România (reprezentat de protejarea de către stat, prin autoritățile publice naționale, a minorităților naționale, a tradițiilor lor culturale, religioase și de limbă și de sancționare, atunci când este cazul, a manifestărilor rasiale, de ură etnică împotriva acestora), pe de-o parte, și, pe de altă parte, a dreptului la liberă exprimare de care se bucură partea reclamată în raport cu afirmațiile făcute în adresa înregistrată sub nr. 1511680/25.05.2020. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit. Prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de naționalitate acestora, protecția demnității unui grup minoritar constituind un scop legitim într-o societate democratică.

41. În ceea ce privește echilibrul între exercitarea dreptului la libera exprimare și obligația de a nu discrimina, Colegiul director se raportează la Hotărârea civilă nr. 71/2020 a Curții de Apel Târgu Mureș, în care se precizează următoarele: *„Cu privire la justul echilibru care trebuie să existe și pe care trebuie să-l analizeze între dreptul la nediscriminare și dreptul la liberă exprimare, Curtea reține că exercitarea acestui din urmă drept presupune cu necesitate îndatoriri și responsabilități pentru cel care uzează de acest drept. Dreptul la liberă exprimare poate fi supus unor formalități, condiții,*

restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, printre altele, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, protecția reputației sau a drepturilor altora (paragraful 2 al art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului). De altfel, Constituția României interzice în mod expres, cu privire la libertatea de exprimare, ca prin exercitarea acesteia să fie defăimată țara și națiunea, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri (art. 30 par. 7). Așa cum a consacrat jurisprudența CEDO cu privire la limitele dreptului la liberă exprimare (a se vedea cauza Boldea împotriva României), protecția dreptului la liberă exprimare este valabilă nu numai pentru informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate ca fiind inofensive sau indiferente, ci și pentru acelea care lovesc, șochează sau neliniștesc pentru că așa impun pluralismul, toleranța și spiritul de deschidere fără de care nu poate exista o societate democratică (paragraful 45). Restricțiile pe care autoritățile naționale le poate impune cu privire la libertatea de exprimare, inclusiv prin intermediul jurisdicției naționale, trebuie să fie „necesare” în acord cu paragraful 10 alin. 2 din Convenție, ceea ce implică o „nevoie socială imperioasă” pentru a justifica ingerința statului, și anume de a justifica dacă o „restricție” este compatibilă cu libertatea de exprimare pe care o protejează art. 10 din Convenție.”

42. În drept, Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

43. Potrivit art. 2 alin 1 din O.G. 137/2000 republicată, se poate considera discriminare:

- o diferențiere;
- bazată pe un criteriu;
- care atinge un drept.

44. Practica constantă a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, precum și a instanțelor naționale privind mecanismul analizei încălcării dreptului la nediscriminare, și prin aceasta, a dreptului la demnitate relevă necesitatea constatării cumulative a următoarelor condiții:

- să existe o manifestare/acțiune/faptă prin care realizeze o diferențiere;
- diferențierea să fie bazată pe un criteriu enumerat de art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000;
- fapta să atingă, în mod concret, dreptul fundamental la nediscriminare și, prin acesta, dreptul la demnitate.

45. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (conform art. 1 alin. 3 al O.G. nr. 137/2000: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”). Prin „nediferențiere” judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussel împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind

utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).

46. Având în vedere că primele două condiții sunt îndeplinite (diferențiere între cetățeni pe criteriul naționalitate), **rămâne de analizat și de stabilit dacă afirmațiile considerate denigratoare, degradante de către petentă pot fi considerate ca aducând atingere în mod concret dreptului fundamental la nediscriminare și demnitate umană, astfel cum a fost afirmat în sesizare.**

47. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, afirmațiile - obiect al prezentei petiții ar trebui să întrunească următoarele elemente: să fie un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic, ori să fie un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

48. În analiza afirmațiilor sesizate, **Colegiul director va avea în vedere conținutul afirmațiilor, obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care acestea au fost făcute, persoana / funcția autorului.**

49. În privința afirmațiilor reclamate, **Colegiu director reține faptul că petenta indică două paragrafe din cadrul unei adrese oficiale semnate de către partea reclamată** {*De aceea, considerăm că modalitatea imperativă de adresare a acestui consiliu nu este dintre cele mai civilizate, solicitările imperative formulate autorităților statului român, în vederea apărării drepturilor minorității maghiare ducându-ne la concluzia că minoritatea maghiară din România nu cunoaște limba oficială a statului, limba română, în condițiile în care petiția adresată Ministerului Sănătății de către acest consiliu este formulată corect în limba română.*}, (...), *“Având în vedere cele prezentate, suntem convinși că minoritatea maghiară poate fi ajutată în traducerea în limba maghiară a informațiilor referitoare la pandemie de către acest consiliu, de către instituțiile administrației publice locale care utilizează limba maghiară în raport cu cetățenii, diferitele partide politice, asociații, fundații, ambasade etc. care folosesc limba maghiară, statul român neavând nici obligativitatea nici posibilitatea de a dezvolta astfel de acțiuni.*}, **majoritatea celorlalte paragrafe reprezentând redarea unor articole de lege.**

50. **Colegiul director se raportează la conținutul adresei în integralitatea sa și reține că nu rezultă vreo conotație defăimătoare în legătură cu etnia maghiară, afirmațiile considerate discriminatorii fiind mai degrabă judecați de valoare care reflectă o stare de fapt provenită din prevederi legale, aceea că limba oficială a statului român este limba română, că actele oficiale se întocmesc în mod obligatoriu limba română și că instituțiile administrației publice centrale nu au aceeași obligație ca și autoritățile publice locale de a oferi informații de interes public bilingv. În continuare Colegiul director observă că întradevăr modul de exprimare a părții reclamate nu este dintre cele mai fericite, mesajul transmis cu siguranță putând (și trebuind!) a fi formulat și fără introducerea unor elementelor subiective, cum ar fi de exemplu interpretarea “tonului” Consiliului Național Maghiar din Transilvania sau expunerea unor păreri (*“suntem***

convinși că minoritatea maghiară poate fi ajutată în traducerea în limba maghiară ...”) care nu au legătură cu obiectul solicitării, acela de fi comunicate în limba maghiară informații legate de pandemia Covid 19 și nu de traducerea acestora. Cu toate acestea, Colegiul director consideră că afirmațiile părții reclamante nu au vizat atingerea demnității minorității maghiare.

51. Cu privire la obiectivul urmărit de către partea reclamată, Colegiul director reține că adresa oficială supusă prezentei analize a fost emisă în data de 25.11.2020, în contextul debutului pandemiei de coronavirus COVID-19 (mai exact a declarării stării de alertă prin *Hotărârea de Guvern nr. 24 din 14.05.2020 privind aprobarea instituirii stării de alertă la nivel național și a măsurilor de prevenire și control a infecțiilor, în contextul situației epidemiologice generate de virusul SARS-CoV-2*), constituind un răspuns către Direcția Generală de Asistență Medicală și Sănătate Publică (din cadrul Ministerului Sănătății) cu privire la solicitarea Consiliului Național Maghiar din Transilvania ca populația minoritară să primească informații legate de pandemia de COVID-19 în limba maghiară. Astfel, Colegiul director reține că respectiva adresă a fost comunicată unei instituții publice, într-un context extrem de delicat, acela al debutului unei pandemii. Din această perspectivă Colegiul director reține faptul că la momentul adresării solicitării este evident că Departamentului de Situații de Urgență i-a revenit gestionarea măsurilor de siguranță sanitară și de prevenire a răspândirii Covid-19, măsuri care au reprezentat o prioritate pentru autorități și care a suprasolicitat Ministerul Afacerilor Interne prin structurile subordonate, inclusiv Direcția Generală Management Urgențe Medicale, fiind astfel justificată afirmația părții reclamante „*statul român neavând nici obligativitatea nici posibilitatea de a dezvolta astfel de acțiuni”.*

52. Cu privire la persoana care semnează respectiva adresă oficială, Colegiul director reține că este vorba despre directorul general al Direcției Generale Management Urgențe Medicale din subordinea Departamentului pentru Situații de Urgență din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Din acest punct de vedere Colegiul director atrage atenția asupra faptului că statutul de funcționar public obligă pe cel care ocupă o funcție publică să aibă o conduită (inclusiv în exprimare) adecvată astfel încât să nu lezeze demnitatea cetățenilor.

53. În continuare, Colegiul director reține, astfel cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, faptul că însuși caracterul inviolabil al libertății de exprimare afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere, reiterând că inviolabilitatea nu exclude, ci chiar presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular. Exercitarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și de drepturile celorlalți.

54. Având în vedere argumentele prezentate, se constată că partea reclamată nu a săvârșit o faptă de discriminare pe criteriul etnic conform prevederilor art. 2 din O.G 137/2000, republicată, neexistând circumstanțe care să evidențieze încălcarea dreptului la demnitate, fapta încadrându-se în limitele libertății de exprimare. În acest sens, Colegiul director reține că o constatare a existenței unui dezechilibru între libertatea de exprimare și dreptul la nediscriminare, în sensul în care s-ar constata o încălcare a

dreptului la nediscriminare, ar putea fi privită ca o ingerință disproporționată în dreptul părții reclamante de a-și folosi libertatea de expresie, care nu ar fi „necesară într-o societate democratică” în sensul paragrafului 2 al art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

55. Opinie separată cu privire la constatarea faptei de discriminare, formulată de Asztalos Csaba Ferenc și Haller Istvan - membrii în Colegiul director al C.N.C.D.

1. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

2. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

3. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

4. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Musselle împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

5. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamantului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

6. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând *„sau oricare alt criteriu”*, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, 7 decembrie 1976, §56*). *„Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §62).*

7. Privind restrângerea drepturilor invocate de petentă, ne raportăm la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

8. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: *„Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”* Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: *„comportă îndatoriri și responsabilități”*. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: *„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”*

9. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - ▣ accesibilitatea;
 - ▣ precizitatea;
 - ▣ previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

10. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

11. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

12. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

13. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);

- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex.

OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42;

n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca

de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

14. Art. 30 al **Consituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

15. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

16. Constatăm că reclamatul, în calitate de reprezentant al unei autorități, printr-o adresă oficială, a criticat „modalitatea imperativă” prin care se solicită respectarea drepturilor minorităților garantate prin tratate internaționale, *„ducându-ne la concluzia că minoritatea maghiară din România nu cunoaște limba oficială a statului, limba română, în condițiile în care petiția adresată Ministerului Sănătății de către acest consiliu este formulată corect în limba română”,* precizând: *„suntem convinși că minoritatea maghiară poate fi ajutată în traducerea în limba maghiară a informațiilor referitoare la pandemie de către acest consiliu, de către instituțiile administrației publice locale care utilizează limba maghiară în raport cu cetățenii, diferitele partide politice, asociații, fundații, ambasade etc. care folosesc limba maghiară, statul român neavând nici obligativitatea nici posibilitatea de a dezvolta astfel de acțiuni”.* Totodată reclamatul afirmă: *„protecția limbilor vorbite de persoanele aparținând minorităților naționale nu trebuie să fie în detrimentul limbilor oficiale și necesități de a le însuși de către persoanele aparținând minorităților naționale”.*

17. Din formulare reiese că minoritățile, în accepțiunea petentului, ar trebui să ceară respectarea drepturilor lor în mod umil. Totodată reclamatul consideră că drepturile lingvistice nu trebuie acordate persoanelor care cunosc limba statului, mai mult, nu autoritățile statului ar trebui să se preocupe de respectarea acestor drepturi ci, spre exemplu, asociațiile și ambasaderele. El crede că utilizarea în paralel a limbilor minoritare, împreună cu textul în limba română, ar fi în detrimentul limbii oficiale.

18. În mod evident respectarea drepturilor lingvistice nu sunt condiționate de cunoașterea limbii statului, iar aceste drepturi trebuie acordate în mod obligatoriu de către autoritățile statului. Respectarea acestor drepturi nu afectează în niciun fel limba oficială a statului.

19. **Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare**, ratificată prin **Legea nr. 282/2007**, prevede clar în *Preambul* că este adresată către „*Statele membre ale Consiliului European*” și nu asociațiilor respectiv ambasaderele, conștientizând că „*protecția și promovarea limbilor regionale sau minoritare în diferite țări și regiuni ale Europei reprezintă o contribuție importantă la construirea unei Europe bazate pe principiile democrației și ale diversității culturale*”.

20. Modul în care formulează reclamatul contravine tocmai principiilor internaționale privind protejarea drepturilor omului.

21. **Constituția României**, privind utilizarea altor limbi decât limba oficială, prevede două ipoteze: când cineva nu cunoaște limba oficială (ex. art. 23 alin. 8: „*Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștința, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștința numai în prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu*”), respectiv când cineva aparține unei minorități naționale care are dreptul de a-și utiliza limba maternă chiar dacă cunoaște limba română (ex. art. 120 alin. 2: „*În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică.*”).

22. Astfel afirmațiile reclamatului contravin drepturilor constituționale ale minorităților de a folosi limba maternă în relațiile cu diferite autorități.

23. **Legea nr. 46/2003**, la art. 8 alin. 1. prevede: „*Informațiile se aduc la cunoștință pacientului într-un limbaj respectuos, clar, cu minimalizarea terminologiei de specialitate. În cazul în care pacientul nu cunoaște limba română, informațiile i se aduc la cunoștință în limba maternă ori într-o limbă pe care o cunoaște sau, după caz, se va căuta o altă formă de comunicare*”. Astfel pe lângă obligația autorităților de a oferi informații de interes public în limbile minorităților naționale în condițiile asumate de România prin ratificarea tratatelor internaționale și prin legislația internă, în domeniul medical există obligația de a informa pacenții într-un limbaj ușor de înțeles, eventual în limba maternă dacă ei nu înțeleg limba română. În ciuda acestor prevederi clare și evidente, pornite de la situația reală, având în vedere că prin materia *Limba și literatura română* persoanele aparținând minorităților naționale (dar nu numai) nu obțin cunoștințe lingvistice din domeniul medical, reclamatul consideră că a cunoaște limba oficială

(inclusiv terminologia medicală) reprezintă o obligație, astfel nu sunt necesare traducerile.

24. Din punctul de vedere al dreptului la demnitate persoanele cu limba maternă maghiară se află în situație similară cu persoanele cu limba maternă română.

25. Criteriul de diferențiere este cel etnic, reclamatul făcând referiri la minoritatea maghiară..

26. Afirmațiile analizate, reprezentând un comportament manifestat în public (având în vedere faptul că reprezintă un răspuns oficial la o petiție), sunt de natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare îndreptată împotriva persoanelor din comunitatea maghiară. În momentul în care unui cetățean care solicită unei autorități să i se respecte drepturile i se spune să nu ceară acest lucru în mod imperativ și ar face mai bine să se adreseze unor organizații, ambasade, acel cetățean se va simți în mod evident umilit.

27. Astfel faptele reclamațiilor reprezintă discriminare, întrucât au creat o deosebire pe criteriul originii care a avut ca scop și efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

28. Astfel de afirmații, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare.

29. În mod evident exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, are semnificație specială în situații de tensiuni. Modul de răspuns oferit de reclamat nu contribuie la o formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane. Reclamatul putea răspunde la petiție și fără să aducă atingere dreptului la demnitate a persoanelor de etnie maghiară. Trebuia să țină cont de faptul că relațiile româno-maghiare sunt uneori tensionate, nu este nevoie de utilizarea unui limbaj necorespunzător.

30. Toleranța și respectarea demnității umane constituind fundamentul democrației și societății pluraliste, este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță. Deși reclamatul nu a incitat la ură, răspunsul oferit la petiție, prin modul în care a formulat, oferă o justificare a intoleranței, în consecință trebuia sancționată.

31. Având în vedere aceste aspecte, considerăm că afirmațiile reclamatului nu sunt protejate de art. 10 din **Convenția europeană**.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu 7 voturi “pentru” și 2 voturi “împotriva” ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se respinge excepția lipsei calității procesuale a Asociația EMNT Egyesület.
2. Se constată că sesizarea Asociației EMNT Egyesület este corect îndreptată împotriva lui.
3. Aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare, potrivit prevederilor din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Afirmările se încadrează în libertatea de exprimare.
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 06.10.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru(online), GRAMA HORIA – Membru(online), HALLER ISTVÁN – Membru(online), JURA CRISTIAN – Membru (online), LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru(online), OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA (online) – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Redactată și motivată C.O./S.M.D.

Data redactării: 23.03.2022

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.